

יום עיון: בטיחות בשימוש בגז פחמימני מעובה

מאת אנדרי מטיאס

הכותב הוא ראש מינהל הסברה שיווק ופרסום, במוסד לבטיחות ולגיהות

לדבריו יש שמזייפים אישורים של מכון התקנים.

המהנדס יהודה גסנר - מנהל לענייני בטיחות הגז במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ציין כי בנוסף לתקן 158 - בעת תכנון מיתקן גז יש להתחשב בגורמים נוספים הקיימים באזור: מיתקני תשתיות ובנייה כמו חניון, קווי ביוב, בטמפרטורת הסביבה ועוד.

היועצים המשפטיים של המשרד סקרו את פעולות הרישוי והאכיפה בתחום.

עמי פרח - יועץ בתחום הבטיחות בגפ"מ, דיבר על המאפיינים של אירועי גפ"מ בעולם וסיפר על השימוש בגפ"מ באוסטרליה בה הוא מתגורר כעת. לדוגמה: בערים הראשיות נהוג שלא לשנע מיכלי גז מלאים כדי להחליף מיכלים שהתרוקנו. מילוי המיכלים הריקים מתבצע בביתו של הצרכן באמצעות מיכליות קטנות שנעות בין הצרכנים.

בסיומו של היום התקיים פאנל מומחים, בהשתתפות נציגי חברות הגז, נציג "אמון הציבור" ואנשי משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. בפאנל הועלתה לדיון השאלה מה עוד ניתן לעשות בתחום הבטיחות של הגז הביתי וסוגיות אחרות הצרכן בשימוש בגז.

הודגש כי התקן הקיים נדרש להיות רף המינימום בתחום הבטיחות ונדרשת שאיפה למצוינות בבטיחות, תוך שיפור רמת השירות וזמינותו. כן מתחייב ביצוע הפקת לקחים פנימית מכל אירוע "כמעט ונפגע". ■

בשימוש בגז הביתי. עיקר הלקחים עסקו בבעיות בהתקנת הצינורות והציוד, באיכות ירודה של החומרים בהם משתמשים ובאי הקפדה על ביצוע בדיקות בהתקנה וביצוע בדיקות תקופתיות. עלה כי לאחרונה אנו עדים לגידול בצריכת הגז בעקבות הכנסת מוצרים נוספים צורכי גז לבתי הלקוחות, ללא התאמת המערכת לגידול בביקושים.

הוצגו התקנים הקיימים בארץ בתחום זה, תיקוני החקיקה בהם עוסקים בימים אלו (עדכון חוק הגז, תקנות העוסקים, קנסות מינהליים) והתכנית לעדכן ולהתאים את תקנות רישוי ספקי הגז ורישוי מיתקני הגז לדרישות הבטיחות.

המהנדס עזרא לבנברג - יועץ מקצועי בתחום הגפ"מ, הרצה בפני המשתתפים על תהליך חקירת תאונות גפ"מ - המאפיינים המיוחדים של תאונות אלה והלקחים והמסקנות שניתן להסיק על הסיבות להתרחשות אירוע לאור המימצאים בשטח. המאפיינים העיקריים של הליקויים לדבריו הם:

- צינור הגז הגמיש לא "מולבש" בצורה נכונה על פיית החיבור בברז;
- ברז הביטחון לא נגיש ועקב כך משאירים את ברז הגז פתוח כל הזמן;
- הרגל בעייתי - שימוש בצינורות גמישים לא תקינים ולא תקינים;
- התקנת צינור נחושת ללא הגנה מתאימה וחשיפה לפגיעה מכנית;
- התקנת צנרת באדמה ללא הגנה נגד קורוזיה;
- ניתוק פירטי של מכשיר גז ללא פיקוק נכון;
- התקנה פירטית של כיריים ביתיים שלא על ידי טכנאי גז;
- היעדר מודעות מספקת בקרב הצרכנים לנושא הבטיחות.

מהנדס אפרים צעדי - מנהל אגף הפיקוח ובטיחות במינהל הדלק והגז במשרד התשתיות הלאומיות והאנרגיה והמים, סקר את פעילות האגף, את החוקים התקנות והתקנים הקיימים, והציג תמונות מאלפות של מצבים מסוכנים שאגף הפיקוח מצא לגבי הביצוע בשטח.

לאור האסונות הכבדים שפקדו אותנו בשנים האחרונות בנושא שימוש ביתי בגפ"מ - גז פחמימני מעובה - בהם קיפחו את חייהם אזרחים בירושלים, בנתניה ובמקומות אחרים בארץ, מגלה הציבור הישראלי ערנות רבה יותר לסיכונים אבל עדיין נושא הבטיחות חייב להשתפר.

יום עיון בנושא בטיחות בשימוש בגפ"מ נערך (18 בספטמבר) על ידי המכון הישראלי לאנרגיה ולסביבה בשיתוף מינהל הדלק והגז במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. ביום העיון השתתפו כ-120 עוסקים בתחום הגז הביתי, הכוללים את נציגי חברות הגז, יועצים עצמאיים, רשויות העוסקות בתחום, מכבי אש ועוד.

מאז כניסתו לתוקף של **חוק הגז (בטיחות ורישוי)**, **התשמ"ט-1989** - שחוקק בעקבות מסקנות ועדת חקירה אשר בדקה את הסיבות להתפרצות דליקה בשנת 1988 בקריית אתא - נוספו אליו מספר תקנות וצווים. מטרת יום העיון היתה להביא למודעות העוסקים בתחום את הבעיות והסיכונים הקיימים בתחום השימוש בגפ"מ וגם בתחום החלוקה והאספקה שלו, ולעדכן את הציבור המקצועי בהתפתחויות בתחום ובתקינה הקיימת והעתידה. ובנוסף לשמוע את העוסקים בנושא.

במפגש הוצגו הנתונים הבאים:

- כ-3,100 תלונות ציבור הגיעו בשנת 2013 למשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים.
- נפתחו 195 תיקי תביעה כנגד ספקים.
- הוגשו כ-30 תיקי אישום.
- היקף מיבצעי האכיפה הולך וגדל לאורך השנים. בשנת 2014 בוצעו עד כה כ-150 מיבצעי אכיפה כנגד ספקים בלתי מורשים.

יוסי אריה - מנכ"ל המכון הישראלי לאנרגיה ולסביבה, הצביע על הרגולציה הרבה בתחום. לדעתו צריכה רגולציה זו להיות מסונכרנת בין המשרדים והדרישות השונות.

במהלך יום העיון הוצגו למשתתפים לקחים מחקירת אירועים שהתרחשו בארץ ובעולם